

BASIN BÜLTENİ

Kapsamı itibariyle Türkiye’de İlk Olma Özelliği Taşıyan “İş Yerinde Şiddet ve Taciz Algıları ve Deneyimleri” Araştırma Raporu Sonuçları Açıklandı

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ve Özyeğin Üniversitesi iş birliğinde 3007 kişinin katılımı ile gerçekleştirilen “İş Yerinde Şiddet ve Taciz Algıları ve Deneyimleri” araştırmasının sonuçlarına göre, Türkiye’deki çalışanların yüzde 75’inden fazlası kariyerleri boyunca en az bir kez iş yerinde şiddete maruz kalıyor

17.10.2024 – ANKARA

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) Türkiye Ofisi’nin İsveç finansmanı ile yürüttüğü “Kadınlar için Daha Çok ve Daha İyi İşler” programı kapsamında Özyeğin Üniversitesi işbirliğiyle gerçekleştirdiği Türkiye’de çalışma yaşamında şiddet ve taciz konusunda yapılan ilk kapsamlı çalışmanın sonuçları 16 Ekim 2024 tarihinde İstanbul’da yapılan toplantıyla kamuoyuyla paylaşıldı.

ILO Türkiye Ofisi Direktörü Yasser HASSAN, İsveç Ankara Büyükelçisi Malena MARD, Özyeğin Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Barış TAN ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışma Genel Müdür Yardımcısı Suat DEDE’nin katılımıyla gerçekleştirilen etkinlikte araştırmanın çarpıcı sonuçlarına dikkat çekildi.

Çalışma, hem fiziksel, psikolojik, cinsel ve ekonomik şiddet gibi farklı şiddet türlerine hem de sektörel farklılıklara odaklanan ilk geniş ölçekli araştırma olma niteliği taşıyor. Araştırma, işyerlerinde ayrımcılığa dair algılar ve deneyimler ile bu durumlar karşısında çalışanların yararlanabileceği başvuru ve destek mekanizmaları hakkında da önemli veriler sağlıyor.

İlgili kamu kurumları ile işçi ve işveren örgütlerinin görüşleri doğrultusunda, ILO’nun sosyal diyalog anlayışıyla gerçekleştirilen bu çalışma ayrıca politika yapıcılar, kamu kurumları, işçi ve işveren örgütleri için çalışma yaşamına yönelik somut politika önerileri sunuyor.

İşyerinde şiddet ve tacizle mücadelede ILO’nun 190 Sayılı Şiddet ve Tacizin Önlenmesi Sözleşmesi ile kanıtla dayalı verilerin ve sosyal diyalogun önemini vurgulayan **ILO Türkiye Ofisi Direktörü Yasser Hassan** “İş yerinde şiddet ve taciz çalışma hakkına yönelik bir tehdittir. 2019’da kabul edilen 190 Sayılı Sözleşme, çalışma yaşamında şiddet ve tacizi önlemek için rehberlik sağlayan ILO’nun önemli araçlarından birisidir.”

“İş yerinde şiddet ve tacizle mücadele etmek için, hükümetlerin, işçi ve işveren örgütlerinin yer aldığı sosyal diyalog yaklaşımıyla politikaların geliştirilmesi önemlidir. Bu süreçteki en kritik ihtiyaç, etkili

politikalar geliştirmeye yönelik kanıta dayalı verilerdir. Bu bağlamda, kadın ve erkeklerin farklı sektörlerdeki deneyimlerini bir araya getiren Türkiye'nin ilk kapsamlı araştırma raporunda sunulan veriler, bu politikaların şekillendirilmesi için son derece değerli ve önemlidir. Araştırmada yer alan bu politika önerilerinin, iş yerinde şiddet ve tacizle mücadelede politika yapıcılara, işçi ve işveren örgütlerine ve özel sektöre rehberlik etmesini; nihayetinde ulusal politikalar ve eşitliğe yönelik kültürel dönüşümlere temel oluşturmasını ümit ediyorum," dedi.

İsveç Ankara Büyükelçisi Malena Mård "ILO, işyerinde şiddet ve tacize sıfır toleransı teşvik etmeye devam ediyor. Özyeğin Üniversitesi ile gerçekleştirilen bu araştırma, Türkiye'de iş yerinde şiddet ve taciz üzerine yapılan ilk kapsamlı çalışma olup, bu olgunun yaygınlığını ve etkisini anlamada kritik bir adımdır," dedi.

"İsveç olarak, Türkiye'de devam eden ikili işbirliğimiz kapsamında, İsveç'te de kritik öneme sahip olan şiddet ve tacizle ilgili bu önemli araştırmayı mümkün kılan 'Kadınlar için Daha Çok ve Daha İyi İşler Programı'nı desteklemekten gurur duyuyoruz. İnanıyorum ki, araştırma, bu kritik konulara ışık tutarak, herkes için daha güvenli bir çalışma ortamı yaratmanın yanı sıra, işyerinde şiddet ve tacize ilişkin etkili politikaların şekillenmesinde de önemli bir rol oynayacak."

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışma Genel Müdür Yardımcısı Suat DEDE "Çalışma yaşamında karşılaşılan şiddet ve taciz, hangi türüyle olursa olsun ve yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi veya hiyerarşik konum fark etmeksizin çalışan herkesin başına gelebilecek bir insan hakları sorunudur."

"Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, vizyonu kapsamında tüm çalışanlar için güvenli, sağlıklı ve insana yakışır iş koşullarının sağlandığı işgücü piyasalarını sağlamak amacıyla her türlü taciz ve şiddetle mücadele edilmesi hususunu çok önemsemektedir," dedi.

Özyeğin Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Barış TAN "Bu çalışma ile araştırma üniversitesi misyonumuzun bir yansıması olarak harekete geçtik ve iş dünyasına ışık tutacak sonuçlara ulaştık. Değerli partnerimiz ILO ile gerçekleştirdiğimiz bu çalışma ile şiddetin her türüsüne karşı bir kurum olarak bilimsel, sosyal ve ekonomik anlamda global etki yaratmayı hedefliyoruz," şeklinde konuştu.

Araştırma Kapsamında 3000'i Aşkın Kişiyile Yüz Yüze Görüldü

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ve Özyeğin Üniversitesi iş birliğiyle yürütülen çalışmada, iş yerinde şiddet ve tacizin beş türünün yaygınlığı İstanbul ili bağlamında araştırıldı. Odaklanılan şiddet türleri; psikolojik şiddet, ayrımcılık, ekonomik şiddet, fiziksel şiddet ve cinsel şiddet oldu. Araştırma, Mayıs-Temmuz 2024 tarihlerinde İstanbul'da yaşayan 3.007 hane halkı ile yüz yüze görüşme yöntemi kullanılarak yapıldı. Araştırmanın temel amaçları arasında, beş şiddet türünün farklı demografik gruplar

arasındaki yaygınlığı, çalışanların şiddete yönelik farkındalık düzeyi ve şiddet karşısında kullanılan baş etme yöntemleri hakkında genel bir durum tespiti yapmak yer alıyor.

Temel Bulgular

Araştırmadan elde edilen temel bulgular, iş yerinde şiddet ve tacizin çeşitli iş kollarında hem kadınları hem de erkekleri etkileyen yaygın bir sorun olduğunu gösteriyor. Önemli bazı temel bulgular şöyle:

- Katılımcıların yüzde 75'inden fazlası kariyerleri boyunca en az bir iş yeri şiddet türüne maruz kaldıklarını bildirdi.
- Tüm şiddet türleri için algılanan ve gerçekleşen şiddet arasında önemli bir uçurum bulunuyor. Bu bulgu iş yerinde şiddete yönelik genel bir farkındalık eksikliğine işaret ediyor.
- Katılımcıların yaklaşık yüzde 60'ı, kariyerleri boyunca ekonomik şiddete maruz kaldığını bildirdi. Özel sektördeki katılımcılar, kamu sektöründekilere kıyasla önemli ölçüde daha yüksek düzeyde (neredeyse iki katı) ekonomik şiddete maruz kaldıklarını belirtiyor.
- Psikolojik şiddet oldukça yaygın ve cinsiyete bağımsız olarak tüm çalışanların neredeyse yarısı buna maruz kalıyor. Yönetici pozisyonundaki kadınlar, yönetici pozisyonundaki erkeklere ve yönetici pozisyonunda olmayan kadınlara kıyasla daha sık psikolojik şiddete maruz kalıyor.
- Cinsel şiddet orantısız bir şekilde kadınları etkiliyor: Her dört kadından biri iş hayatları boyunca en az bir kez cinsel şiddete uğruyor. Kadınlar için cinsel şiddetin yaygınlığı erkeklere göre iki katından fazla.
- Katılımcıların üçte biri iş yerinde fiziksel şiddetin bir formuna maruz kaldığını bildirdi. Erkekler fiziksel şiddete daha sık maruz kalıyor.
- Her beş katılımcıdan birinin ayrımcılığın hedefi olduğu görüldü. Cinsiyete dayalı ve kıyafet ve/veya görünüme dayalı ayrımcılıklar kadınlar tarafından daha yaygın olarak bildirilirken; erkekler etnik köken ve dine dayalı ayrımcılık vakalarını daha yüksek oranda bildirdi.
- Şiddet münferit bir olay değil. Şiddetin bir türünü yaşayanların diğerlerini de yaşama olasılığı yüksek. Katılımcıların yarısından fazlasının iki veya daha fazla şiddet türüne maruz kalması, şiddetin ne kadar yaygın ve ciddi bir olgu olduğunu ortaya koyuyor.
- Düşük eğitim seviyesinde olan çalışanlar psikolojik, ekonomik ve fiziksel şiddete daha fazla maruz kalırken; yüksek eğitim seviyesinde olan çalışanların cinsel şiddete daha fazla maruz kaldıkları tespit edildi.

- İş yerinde şiddetin çalışanların iş doyumunu, işe bağlılığı ve genel iyi olma hali üzerinde olumsuz bir etkisi var.
- İşinden ayrılan katılımcıların üçte biri, ekonomik şiddeti temel bir işten ayrılma nedeni olarak gösterdi.
- Katılımcıların neredeyse yüzde 90'ı, kurumlarının iş yerinde şiddet konusunda yeterli bilgilendirme yapmadığını bildirdi; ki bu destek ve farkındalık artırma çabalarının eksikliğini gösteriyor.
- Şiddete tanık olanların büyük ölçüde sessiz ve pasif kalmayı tercih ettikleri görüldü. Bu da, şiddete maruz kalanların, onlar için kritik önem taşıyan destekten yoksun kalabildiklerini gösteriyor.
- Sendika üyeliği, başta cinsel şiddet ve ayrımcılık olmak üzere iş yeri şiddetine karşı çalışanlara bir koruma sağlıyor.